

4 forfattere
4 tekster
2023

4 — 4

M. Seppola Simonsen
Maria Dorothea Schrattenholz
Ellen Mari Thelle
Håvard Rem

SVIK
UNNFALLEN
EKSTASE
SINNE
GLEDE
LIDELSE
FORSONING

PÅSKE+
PASJON

64 opplevelsesdager

26.3 — 28.5.23

Fra inngangen til den stille uke til 1. pinsedag. Pasjon er lidelse og lidenskap. Lidelse i møte med verdens dødskrefter. Lidenskap i møte med livets muligheter. Påske er fortellinger som former vår kultur og driver mennesket til frihet.

Påske + Pasjon – i regi av KULT – Senter for kunst, kultur og kirke og Oslo bispedømmeråd. I samarbeid med Kirkelig fellesråd i Oslo og bispedømmene Borg og Tunsberg.

Les mer på
www.paskeogpasjon.no

Støttet av:
Norsk Kulturråd, Eckbos Legat, Kulturetaten i Oslo kommune
Design: Rayon

Forfatterkonseptet 4 – 4 ble i 2023 gjennomført for sjette året på rad. Gjennom 4 – 4 ble *stedet* Mariakirkeruinen og *situasjonen* påskeaften utforsket.

Fire skjønnlitterære forfattere ble invitert til å skrive hver sin tekst og urfremføre den i Mariakirkeruinen i Middelalderparken i Gamle Oslo på påskeaften.

Fire forfattere deltok, fordi det speiler beskrivelsene evangelietekstene gir av situasjonen når Jesus utåndet på Golgata. Da var det, med unntak av disippelen Johannes, kun kvinner tilstede. For forfatterne ble stedet Mariakirkeruinen og situasjonen påskeaften aktivert på tre måter:

1.
I forkant av skriveprosessen ble det gjennomført 1 til 1 befaringer i Middelalderparken.

Mariakirken ble reist på 1000-tallet som en liten trekirke. Den ble senere utvidet og var, da den ble revet i 1542, en av landets største kirker.

2.
I forkant av skriveprosessen leste forfatterne Markusevangeliet.

Det forteller at det var tre navngitte kvinner tilstede under korsfestelsen, kapittel 15, vers 39 - 41:

Da offiseren som sto rett foran ham, så hvordan han utåndet, sa han: «Sannelig, denne mannen var Guds Sønn!» Det var også noen kvinner der som sto på avstand og så på. Blant dem var Maria Magdalena, Salome og Maria, mor til Jakob den yngre og Joses. De hadde fulgt Jesus og tjent ham da han var i Galilea. Det sto også mange andre kvinner der som var kommet opp til Jerusalem sammen med ham.

3.
I Markusevangeliet er tiden mellom langfredag og første påskedag ikke omtalt med ett eneste ord. Dermed blir påskeaften et teksttomt rom i Markusevangeliet.

Gjennom fraværet av omtale av påskeaften, og tomheten som ruinen markerer, skapes det et interessant tolkningsrom.

Vennlig hilsen

Knut Erik Tveit
Prosjektleder/kurator for Påske og pasjon

1 — 4

M. Seppola Simonsen

—

det som maktes opp
kommer ned med lik kraft
tidvis over tusener
av løvkast
av frø i is-slirer
smeltende
ramlende

nye trær nye reir
samme steinstruktur i retur
med øyet lukket mot solen
trenger vi lengre tid
for å angre dette

havet trekker seg unna
kanskje for å hente fart
april kommer også igjen
kårsivälinen
for å la et ekko streife
mot ferske skudd

2 — 4

Maria Dorothea Schrattenholz

—

år 4023

vi er et menneske som ikke kan dø
men vi blir fremdeles redde
den kalde frykten for glemselen
er blindt nedarvet

for to tusen år siden reiste vi stålbejelker og dekket dem med glass
for to tusen år siden tilba vi ensomme maskiner
for to tusen år siden forutså vi lidelsen, men gjorde ikke slutt på den
for smerten er nødvendig
som den verdien all ikke-verdi måles ut fra
et glødende bånd gjennom seklene

for to tusen år siden brant rakettmotorene sterkere enn stjernene
ikke all ild trenger luft, ikke all sorg trenger ord

vi er et menneske
som forteller om tausheten og dermed bryter den

vi er ikke et vitne
til noe annet enn sekundene
men vi bevitner ruinen
slik
glasskåret bevitner sanden
sanden bevitner steinen
steinen bevitner fjellet
fjellet bevitner magmaen
magmaen bevitner varmen
varmen bevitner bevegelsen
rundt solen og solen bevitner banen
ved å tilkjenne seg hver dag
som en kampestein som rulles vekk fra en huleåpning
og der inne er det tomt

null er det tallet som kan legges til ethvert annet tall
uten at summen blir noe annet enn det tallet vi valgte for å legge til null
og tiden begynte på null

atmosfæren bryter opp satellittene og de faller
mot bålene på slettene
og selv i den totale tomheten
finnes det noen få forræderske hydrogenatomer per kubikkmeter

sporene som er gravd ned skal få ligge
vi er et menneske som vandrer på jorden
etterlatt av pilegrimene som dro
til den andre siden av galaksen
for å finne en troløs hvile
men ingen lidelse er uutholdelig her
fra solnedgang til solnedgang
den gamle definisjonen på et døgn
der natten kommer som en frelser
eller en løgner

for to tusen år siden trodde vi på sannheten
født to tusen år tidligere
for to tusen år siden flettet vi armeringsjern
inn i navlestrengene og bar oss selv som søyler
som knelte under vekten av tomheten
vi er et menneske som omfavner synden
det er å leve videre
om to tusen år frykter vi hukommelsen

3 — 4

Ellen Mari Thelle

Hvor er Gud når barn dør?
Hvor er Gud når alle er borte?
Hvor er Gud når man har valgt å ikke huske?
Hvor er Gud når alle ideer blekner?
Hvor er Gud når en ufattelig evighet åpner seg?
Hvor er Gud når det skapte blir til ruiner?
Hvor er Gud hvis alle blir opplært til å elske et menneske med gevær?
På et eller annet nivå er vi alle ensomme i denne verden, er vi ikke?
Hva er det da som skal holde oss fast?
Et glass vann?
En kopp kaffe?
At bladene på trærne skifter farge om høsten?
At det er fisk i havet?
Ingen ting?
Men hva er ingen ting når man egentlig har mye?
Gjennomsiktighet?
Knust glass?
Og hele tiden er verden vakker.
Det er vanskelig.
Et sted slår et mandeltre ut i full blomst.
Natten er et kronblad og våren et nyfødt gløtt av lys.

Håvard Rem

—

BALLADEN OM BISKOP HANS MULE

Oslobiskop 1521-1524

4 — 4

Hans Mule, med deg er vi midtveis
i Oslos tusenårige biskoprekke
der du er kalt den minst kristelige
der du minner mest om Mesteren
med et virke på kun tre år som han
og som han fra tretti til trettitre
Og om du ikke rev tempelet
så stein ikke ble tilbake på stein
la du Mariakirken i ruiner
da du satte fyr på den
for fem hundre år siden
Oslos siste biskop som døde som katolikk
Du er lyden av noe som går i stykker

Du kom hit ikke som prest
men som den mektigste i Norge
som høvedsmann på Akershus
lensherre fra Dovre til Mandal
26 år gammel
Kun to steder sønnafjells
lå utenfor din makt
begge i Oslo:
biskeborgen med biskop Mus
og et par gater unna: Mariakirken
Et hov en gang, en liten trekirke på neset
Nå det kongelige kapell
Norges viktigste statsinstitusjon
der prosten var rikets kansler
som svarte kun til kongen
Nå prost Olsson som het Hans som deg
som var dansk som deg

Her i utposten blir han din svirebror
Kansler Hans og stattholder Hans
med all makt i Oslo og sønnafjells
bortsett fra i bispeborgen i Nordre Strete
der dine bander overfaller biskopens bander
der du og prosten raver
mellom dere yngste datter
til Eivind Kannestøper som legger blytak
på Mariakirkens tvillingspir
Mellom dere øverst ved gildebordet
som en felles frille en forargelse
pyntet med sølv som en dronning
Du er lyden av noe som går i stykker

Du var født adelig i Odense
mens Henrik 8. ble født i London
Han som skal bryte med paven
og halshugge hustruer
Du tar dine første skritt
mens Kristoffer Columbus krysser Atlanteren
Du blir magister i Köln
mens da Vinci maler Mona Lisa
og Michelangelo taket i Det sixtinske kapell
Du blir skriver ved Københavns hoff
og yndlingen til Sigbrit
finansminister og mor
til Dyveke, kongens elskerinne
Sigbrits datter er på din alder
Sigbrits bror blir høvedsmann på Bergenhus
Og du Sigbrits favoritt på Akershus

Mens lutheranerne angriper Nord-Europa
og osmanene Sør-Europa
og conquistadorene Mellom-Amerika
angriper du Hedmarken og gårdene
til den siste nordmann
som vil styre Akershus
En romjul med mye snø og sterkt øl
frakter du Akershus' kanoner
på sleder over Bjørvika
og angriper bispeborgen
så du selv kan ta over som biskop i Oslo
Du er magister fra Köln
Du er lyden av tiden som går av ledd

Og nå krever dere henne tilbake
kannestøperens yngste datter
som hadde rømt fra sitt forgylte frillefengsel
forkledd som en vanlig mann
for å gifte seg med en vanlig mann
Nå viser dere henne frem
pyntet som en brud
Og hennes storesøster klager til kongen
Den avsatte biskopen klager til kongen
Erkebiskopen klager til kongen
Men Sigbrit beskytter deg
mens hun og kongen halshugger svensk adel
i blodbadet i Stockholm

Men alt vender våren for fem hundre år siden
Kongen og Sigbrit rømmer Danmark
mens Gustav Vasa river Sverige løs
og vil ta Norge med seg
Mens svenske tropper inntar Follo
tømmer du Mariakirken for metaller
Kannestøperens blytak blir igjen
men ikke smykkene til hans datter
Så brenner du Oslo ned
og forskanser deg
med gull og proviant
på Akershus

Brennende takbjelker
og bomber av smeltet bly
faller gjennom skipet
i Mariakirken
Svenskene inntar en nedbrent by
Uten mat til beleiring
må de trekke seg tilbake
Det som er igjen av Norge
kan du gi til København
På vei dit med avtalen
drukner du i en høststorm
utenfor Skagen
En ny verden viser seg
Norge blir luthersk
Norge blir dansk
Mariakirken, symbolet
på selvstyre og frihet
blir revet i 1542

K
NFALLENHET
STASE
NE
EDE
ELSE
RSONING